

NORGES HØYESTERETT

Den 9. juni 2011 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Schei og dommerne Stabel og Bull i

HR-2011-01179-U, (sak nr. 2011/745), sivil sak, anke over kjennelse:

Westimpex Ltd (advokat Trond S. Paulsen)

mot

Kentom AS (advokat Roar Bårdlund)

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse i sak om utlegg i skip.
- (2) Ifølge en registrering i den russiske stats skipsregister foretatt av havnefogden i Murmansk 2. september 2009, skal det russiske skipet ~~M/V~~, *M/V *Aliot* ha blitt overdratt fra Nordstrand Ltd. til Westimpex Ltd. den 22. juli 2009 i henhold til avtale 14. juli 2009.
- (3) Ved kjennelser fra Øst-Finnmark tingrett 17. og 21. juli 2009 ble Solstrand AS gitt arrest i skipet M/V *Aliot* på grunnlag av utestående fordringer mot Nordstrand Ltd. Arresten ble deretter sikret ved håndpant, gjennomført ved beslag i skipsdokumenter og seilingsforbud.
- (4) Den 7. oktober 2009 begjærte Solstrand AS utlegg overfor Nordstrand Ltd. Tvangsgrunnlaget var et skriftstykke etter tvangsfullbyrdsloven § 7-2 bokstav f. Namsmannen i Kirkenes tok begjæringen til følge, og utlegg ble tatt i det arresterte skipet ved beslutning 26. mai 2010.
- (5) Westimpex Ltd. klaget utlegget inn for Øst-Finnmark tingrett, som avsa kjennelse 29. november 2010 med slik slutning:
 - ”1. Klage over namsmannens utlegg av 26.05.2010 tas ikke til følge.
 2. Westimpex Ltd dømmes til å betale sakskostnader til Solstrand AS med kr 13 500 inkl mva.”
- (6) Tingretten la til grunn at utlegget hadde trådt inn i samme prioritet som arresten. Ettersom arresten ble etablert før registreringen av det erverv av skipet som Westimpex Ltd. hadde foretatt, hadde arresten og det senere utlegget dermed bedre prioritet enn ervervet.

- (7) Westimpex Ltd. anket til Hålogaland lagmannsrett. I mellomtiden var Solstrand AS blitt innfusjonert i Kentom AS.
- (8) Lagmannsretten avsa kjennelse 28. februar 2011 med slik slutning:
- ”1. Anken forkastes.
2. Westimpex Ltd. tilpliktes å erstatte Kentom AS’ sakskostnader for lagmannsretten med 28 000 – tjueåttetusen – kroner, som forfaller til betaling 2 – to – uker etter forkynning av kjennelsen.”
- (9) *Westimpex Ltd.* har anket over lagmannsrettens lovtolkning og saksbehandling. Det er i hovedtrekk anført:
- (10) Lagmannsretten har tolket sjøloven § 91 annet ledd bokstav c uriktig ved ikke å ta hensyn til Brussel-konvensjonen av 1952 (arrestkonvensjonen 1952) om arrest i sjøgående skip, som forbyr arrest i utenlandske skip for annet enn sjørettslige krav.
- (11) Lagmannsretten har bygget på en uriktig forståelse av rettsvernreglene i tvisteloven, tvangsfullbyrdsloven og panteloven, ved å legge til grunn at rettsvern for arrest i et realregistrerbart skip kan etableres som håndpant.
- (12) Det var en saksbehandlingsfeil av lagmannsretten ikke å gi anledning til å tilby mer dokumentasjon om det russiske skipsregisteret, jf. tvisteloven § 11-5.
- (13) Westimpex Ltd. har lagt ned slik påstand:
- ”1. Utleget i M/V ALIOT kjennes ugyldig. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. Kentom AS tilpliktes å erstatte Westimpex AS’ sakskostnader for tingretten og lagmannsretten med kr.56.000.- og for Høyesterett med kr.40.000.-, i begge tilfelle pluss mva.”
- (14) *Kentom AS* har sammenfatningsvis anført:
- (15) Overdragelsen til Westimpex Ltd. er pro forma.
- (16) Arrestkonvensjonen 1952 tillater arrest i utenlandske skip som ledd i tvangsfullbyrdelsen av et særlig tvangsgrunnlag. Dette følger også av Geneve-konvensjonen av 1999 om arrest i skip, som trer i kraft 14. september 2011.
- (17) Det russiske skipsregisteret i saken her er ikke et realregister. Det er Westimpex Ltd. som har bevisbyrden. Lagmannsretten har for øvrig ikke begått saksbehandlingsfeil.
- (18) Sterke reelle hensyn taler for å følge håndpantregelen ved arrest i utenlandske skip.
- (19) Arresten fikk gyldig rettsvern, og et senere utlegg som har grunnlag i samme krav, trer da inn i samme prioritet som arresten, jf. tvisteloven § 33-7 annet ledd og Schei mfl. *Tvisteloven kommentarutgave Bind II* side 1531.
- (20) Kentom AS har lagt ned påstand, som etter rettelse har fått slik ordlyd:

”1. Anken forkastes.

2. **Kentom AS tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett med til nå kr. 18 050 eksklusive merverdiavgift.”**

- (21) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (22) Anken er en videre anke over lagmannsrettens kjennelse. Ankeutvalgets kompetanse er da begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovforståelse, jf. tvisteloven § 30-6.
- (23) Arrestkonvensjonen 1952, som Norge er bundet av, tillater som utgangspunkt bare at det tas arrest i skip som fører konvensjonsstatenes flagg for det konvensjonen omtaler som ”sjørettslige krav”, jf. konvensjonens artikkel 2 og gjennomføringsbestemmelsen i sjøloven § 92. Russland sluttet seg til arrestkonvensjonen i 1999.
- (24) De krav som arresten og det senere utlegget gjelder, er dels leverandørgjeld og dels et lån. Etter de opplysninger som foreligger i saken, er det ikke grunnlag for å anse kravene for sjørettslige krav i konvensjonens forstand.
- (25) Sjøloven § 91 annet ledd bokstav c gjør imidlertid unntak for arrest som begjæres etter at det foreligger tvangsgrunnlag for krav ”som nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 4-1 første ledd”. Tvangsfullbyrdelsesloven § 4-1 første ledd bestemmer at tvangsfullbyrdelse av et krav bare kan begjæres når det foreligger et alminnelig eller et særlig tvangsgrunnlag for kravet og dette kravet er tvangskraftig. Tatt på ordet betyr dette at det kan tas arrest i skip til sikring av andre krav enn de sjørettslige når det foreligger enten et alminnelig tvangsgrunnlag eller et særlig tvangsgrunnlag.
- (26) Det foreligger ikke opplysninger i saken som tyder på at arresten er begjært på grunnlag av et alminnelig tvangsgrunnlag for de aktuelle krav. Arresten synes å være basert på det samme særlige tvangsgrunnlaget som utlegget.
- (27) Spørsmålet er om sjøloven § 91 annet ledd bokstav c her gjenspeiler konvensjonen på korrekt vis. Konvensjonen åpner i noen grad for arrest for annet enn sjørettslige krav. For privatrettslige krav, som denne saken gjelder, er det i så måte konvensjonens artikkel 1 nr. 2 som kan komme til anvendelse. Her bestemmes det at ”arrest” i konvensjonens forstand ikke omfatter beslag av skip som ledd i tvangsfullbyrdelsen av en dom.
- (28) Det fremgår av forarbeidene til de norske bestemmelsene om gjennomføring av arrestkonvensjonen i norsk rett – Ot. prp. nr. 88 (1992-1993) side 21 – at det nettopp er dette unntaket for tvangsfullbyrdelse av en dom som sjøloven § 91 annet ledd bokstav c tar sikte på. Det foretas her blant annet en nærmere analyse av om de alminnelige tvangsgrunnlag som er opplistet i tvangsfullbyrdelsesloven § 4-1 annet ledd, alle kan sies å gjelde en ”dom” i konvensjonens forstand, eller å gå inn under unntaket for offentligrettslige krav i konvensjonens artikkel 2. Konklusjonen er at det ikke er grunn til å innskrenke det som nå er blitt sjøloven § 91 annet ledd bokstav c, ”til bare enkelte av de tvangsgrunnlag som er nevnt i tvangsfullbyrdelsesloven § 4-1 første ledd”. De særlige tvangsgrunnlag er ikke nevnt i denne analysen.
- (29) Det må etter dette legges til grunn at sjøloven § 91 annet ledd bokstav c, som proposisjonen, her for så vidt inneholder en inkurie – det har vært lovgivers mening å vise til oppstillingen av de alminnelige tvangsgrunnlag i tvangsfullbyrdelsesloven § 4-1 annet ledd, ikke til

bestemmelsen i § 4-1 første ledd. For å unngå konvensjonsstrid er det dermed nødvendig å tolke sjøloven § 91 annet ledd bokstav c som om henvisningen gjaldt tvangsfullbyrdsloven § 4-1 annet ledd.

- (30) Lagmannsrettens kjennelse bygger på at utlegget får samme prioritet som arresten. Dette forutsetter at arresten står seg. Lagmannsrettens kjennelse bygger dermed på dette punkt på uriktig lovtolkning. Kjennelsen må dermed oppheves.
- (31) Det er etter dette ikke nødvendig å ta stilling til de øvrige anførsler om arresten fra den ankende part.
- (32) Den ankende part har også krevd at utlegget kjennes ugyldig. Dette beror imidlertid blant annet på om det erverv av skipet som Westimpex Ltd. har foretatt, er reelt. Dette faller det utenfor ankeutvalgets kompetanse å ta stilling til.
- (33) Westimpex Ltd. har krevd sakskostnader for behandlingen i tingretten, lagmannsretten og Høyesteretts ankeutvalg.
- (34) Sakskostnader må tilkjennes for Høyesteretts ankeutvalg, jf. tvisteloven § 20-2 første og annet ledd. Sakskostnadsavgjørelsen for de tidligere instanser bør utstå til lagmannsrettens avgjørelse av saken, jf. tvisteloven § 20-8 tredje ledd. For ankeutvalget er det krevd 40 000 kroner med tillegg av merverdiavgift. Det er imidlertid ikke innlevert kostnadsoppgave etter § 20-5 tredje ledd, og det kan derfor ikke tilkjennes mer enn 15 000 kroner, jf. § 20-5 fjerde ledd. Westimpex Ltd., som er en utenlandsk næringsdrivende, forutsettes å ha rett til refusjon for inngående merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 10-1. Merverdiavgift bør derfor ikke tilkjennes. Inkludert ankegebyr med 5 160 kroner, jf. rettsgebyrloven § 8 sjuende ledd, settes sakskostnadene til 20 160 kroner.
- (35) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Kentom AS til Westimpex Ltd. 20 160 - tjuetusenetthundreogseksti - kroner innen 2 - to - uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

Ingse Stabel
(sign.)

Tore Schei
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: